

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

BRAUN – TÜRKİYE

(Başvuru no. 10655/07)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

21 Şubat 2012

İşbu karar nihaidir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

© T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2012. Bu gayriresmi özet çeviri Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı'na atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 10655/07 no'lu davanın nedeni, Sevgi Braun ("başvuran") adlı Alman vatandaşının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 21 Şubat 2007 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin - AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuran Ankara Barosu avukatlarından Nedim Erkuş tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVANIN OLAYLARI

1944 doğumlu başvuran Wuppertal'da ikamet etmektedir.

Başvuran, Düsseldorf'ta Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Eğitim Biriminde sözleşmeli sekreter olarak çalışmaktaydı.

31 Aralık 1996 tarihinde Bakanlık sözleşmeyi feshetti.

2 Haziran 1997 tarihinde başvuran, alacakları için Milli Eğitim Bakanlığı aleyhine Ankara İş Mahkemesi'nde tazminat davası açmıştır.

29 Aralık 1998 tarihinde iş mahkemesi görevsizlik kararı vermiş ve 10 Şubat 1999 tarihinde Yargıtay tarafından onanmıştır.

Görevsizlik kararı üzerine 15 Mart 1999 tarihinde başvuran, ikramiye, ihbar tazminatı ve kıdem tazminatı gibi alacakları için Ankara İdare Mahkemesi önünde tazminat davası açmıştır.

21 Ocak 2000 mahkeme görevsizlik kararı vermiş ve davayı Yüksek İdare Mahkemesi'ne göndermiştir.

7 Mayıs 2002 tarihinde Yüksek İdare Mahkemesi, 21 Ocak 2000 tarihli kararı bozmuş ve konunun kendi görev alanına girdiği kararını vermiştir.

29 Kasım 2002 tarihinde Ankara İdare Mahkemesi, süresi geçtikten sonra başvurulduğu için davayı reddetmiştir. Davayı esasa ilişkin incelemeksizin, idare mahkemesi önünde tazminat davası açmak için altmış günlük süre limitinin 5 Aralık 1996 tarihinde dolduğuna, oysa başvuranın 2 Haziran 1997 tarihinde dava açtığına karar vermiştir.

21 Mart 2003 tarihli temyiz dilekçesinde başvuran, idare mahkemesinin kararına itiraz etmiş ve duruşma yapılması talebinde bulunmuştur.

25 Ekim 2005 tarihinde Yüksek İdare Mahkemesi, 29 Kasım 2002 tarihli kararı onamış ve kararın hukuka ve usule ilişkin kurallara uygun olduğu sonucuna varmıştır. Duruşma yapmanın gerekli olmadığına karar vermiştir.

28 Haziran 2006 tarihinde Yüksek İdare Mahkemesi, başvuranın karar düzeltme talebini reddetmiştir.

22 Ağustos 2006 tarihinde karar başvurana tebliğ edilmiştir.

HUKUK

I. AİHS’NİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 6/1 maddesine dayanarak, hakkındaki yargılama süresinin sözkonusu maddede öngörülen “makul süre” şartına uymadığından şikâyetçi olmuştur.

Hükümet, başvuranın, AİHS’nin 35/1 maddesinin öngördüğü altı aylık süre koşuluna uymadığını iddia ederek bu sava karşı çıkmıştır. Davanın karmaşıklığı göz önüne alındığında, sözkonusu yargılama sürecinin aşırı uzun olarak değerlendirilemeyeceğini ileri sürmüştür. Dolayısıyla yargılamada devlete atfedilebilecek herhangi bir gecikme yaşanmamıştır.

Nihai kararın, başvurana 22 Ağustos 2006 tarihinde tebliğ edildiğini ve mevcut başvurunun 21 Şubat 2007 tarihinde yapıldığını göz önünde bulundurarak AİHM, AİHS’nin 35/1 uyarınca başvuranın altı aylık süre kuralına uyduğunu tespit etmiş ve bu nedenle Hükümetin ön itirazını reddetmiştir.

AİHM, sözkonusu şikâyetin AİHS’nin 35/3 (a) maddesi çerçevesinde dayanaktan yoksun olmadığını, şikâyetin başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını gözlemler. Bu nedenle şikâyet kabuledilebilir niteliktedir.

Dikkate alınması gereken süre 15 Mart 1999 tarihinde başlayıp 28 Haziran 2006 tarihinde sona ermiştir. Dolayısıyla iki aşamalı yargıda yedi yıl üç ay sürmüştür.

Tarafına sunulan tüm delilleri inceleyen AİHM, somut davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit veya delilin Hükümet tarafından sunulmadığı kanaatindedir. Konu ile ilgili içtihadını dikkate alarak AİHM, mevcut davada yargılama süresinin haddinden fazla olduğu ve “makul süre” şartını karşılamadığı kanısındadır (bkz. *Frydlender – Fransa* [BD], 30979/96 ve *Daneshpayeh – Türkiye*, 21086/04).

Dolayısıyla AİHS’nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS’NİN DİĞER MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS’nin 6. maddesi uyarınca Yüksek İdare Mahkemesi’nin kararının makul olmadığından şikâyetçi olmuştur.

AİHM, Yüksek Mahkemenin, ilk derece mahkemesinin kararındaki gerekçelere dayanarak temyiz talebini reddetmesi durumunda, AİHS'in 6. maddesinin, Yüksek Mahkemenin kararına diğer ayrıntılı gerekçeleri eklemesini gerektirmediğini yineler (bkz. *Kabasakal ve Atar – Türkiye*, 70084/01 ve 70085/01). Dolayısıyla AİHM, bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu kanısındadır.

Ayrıca başvuran, Yüksek İdare Mahkemesi önünde duruşma yapılmaması nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

AİHM, AİHS'nin 6/1 maddesi uyarınca “kamuya açık duruşmanın”, “sözlü duruşma” hakkını ifade ettiği kararına varmıştır. Bununla birlikte 6/1 uyarınca kamu açık duruşma yapılması yükümlülüğü mutlak değildir. Dolayısıyla, taraflardan biri kesin surette haklarından feragat eder ve duruşma yapılmasını gerekli kılacak kamu yararı söz konusu değilse, duruşma yapılmasından vazgeçilebilir. Ayrıca dava dosyasına ve tarafların yazılı görüşlerine dayanılarak yeterli şekilde çözümlenemeyecek derecede hukuki veya olgusal sorunlar ortaya koymayan dava koşulları sözkonusu olduğunda, duruşma yapılmasına gerek olmayabilir.

Mevcut davada AİHM, öncelikle başvuranın ilk derece mahkemesi önünde sözlü duruşma talebinde bulunmadığını gözlemler. Şayet başvuran buna önem veriyorsa, başvurması beklenirdi. Fakat başvurmamıştır. Dolayısıyla ilk derece mahkemesi önünde kamuya açık duruşma hakkından kesin olarak feragat ettiği düşünülebilir. Ayrıca ilk derece mahkemesi esasa ilişkin inceleme yapmaksızın, yasal süre sınırına uyulmadığı gerekçesiyle başvuranın davasını reddetmiştir. Bu bakımdan AİHM, Yüksek İdare Mahkemesi önündeki sorunun esasen yasal süre sınırı içerisinde başvuru ilgili olduğunu ve bunun yalnızca hukuki sorunları içerdiğini kaydeder. Ayrıca mevcut dava dosyasında, başvuranın temyizinin duruşma yapılmasını gerekli kılacak olgusal ya da kamu için önemli sorunlar ortaya çıkarabilecek nitelik olduğuna dair herhangi bir belirti bulunmamaktadır.

İdare mahkemesi önündeki yargılamanın bütünlüğü ve Yüksek İdare Mahkemesi'ne sunulan sorunların doğasına ilişkin olarak AİHM, kamuya açık bir duruşma yapılmaması kararını haklı kılacak özel şeyler olduğu sonucuna ulaşmıştır (bkz. *Döry – İsveç*, 28394/95; *Boz – Türkiye*, 7906/05). Dolayısıyla bu şikâyetler açıkça dayanaktan yoksun olup, AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

III. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, maaş, ikramiye, kıdem tazminatı gibi alacaklarına atıfta bulunarak 69.000 Euro maddi tazminat talep etmiştir. Ayrıca yargılamanın sebep olduğu stresten ötürü 20.000 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet aşırı bulduğu sözkonusu taleplere itiraz etmiştir.

AİHM, tespit edilen ihlalle iddia edilen maddi tazminat arasında bir illiyet bağı görememekte, dolayısıyla bu talebi reddetmektedir. Buna karşın AİHM, başvurana 3.600 Euro manevi tazminat ödenmesi gerektiği kanaatindedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Ayrıca başvuran, avukatlık ücretinden kaynaklanan masraf ve giderler için 10.000 Euro talep etmiştir. Başvuran, bu miktarın ödenmesi için yapılan sözlü anlaşmaya dayanmıştır.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, yargılama masraf ve giderlerinin, ancak gerçekliği ve gerekliliği kanıtlandığı ve makul bir meblağ olduğu takdirde başvurana geri ödendiğini yineler. AİHM, başvuran, yalnızca avukatıyla yaptığı sözlü anlaşmaya dayandığı için başvuranın talep ettiği masrafın gerçekten yapıldığını ispat edemediği kanısındadır. Özellikle, fatura, makbuz, sözleşme, ücret anlaşması ya da avukatların dava için harcadıkları mesainin ayrıntısı gibi kanıt niteliğinde evraklar sunmamıştır. Dolayısıyla AİHM bu başlık altında tazminat ödenmemesine hükmeder.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizinin, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faiz oranına üç puanlık bir artış eklenerek belirlenmesini uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Yargılama süresinin uzunluğuna ilişkin şikâyetin kabuledilebilir, başvurunun kalan kısmının ise kabuledilemez olduğuna;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiğine;
3. (a) Savunmacı devletin başvurana, AİHS'nin 44/2 maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmek ve uygulanabilecek tüm vergilerden muaf tutulmak üzere 3,600 (üç bin altı yüz) Euro manevi tazminat ödemesine;
(b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten ödemenin yapılmasına kadar geçen süre için, sözkonusu miktara, Avrupa Merkez Bankası'nın anılan dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranına üç puanlık bir artış eklemek suretiyle belirlenecek basit faiz uygulanmasına;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

- İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 21 Şubat 2012 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.